

SÁMIID RIEKKASEARVI
Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Samerna - urfolk och minoritet

Samisk identitet ser olika ut beroende på vem man är. Vad som ryms i den egna samiska identiteten kan man bara själv avgöra. Den samiska identiteten har också en ytterligare dimension då samerna som folk också är såväl en minoritet som ett urfolk. Som urfolk har samerna bl.a. rättigheter till land, vatten och självbestämmande. Det finns en trend i Sverige där samhället och myndigheterna vill betrakta samerna som endast en etnisk nationell minoritet och därigenom tonar ner betydelsen av att samerna är ett urfolk. Exempel på detta är den nyss presenterade grundlagsutredningen.

I Sverige beslutade riksdagen 1977 att samerna är Sveriges enda urfolk. Samernas status som urfolk har även bekräftats av FN vid ett flertal tillfällen. Med den gängse definitionen innebär detta att samerna var det folk som fans inom Sápmi innan nationalstaten blev till och innan kolonisationen inleddes. Ett viktigt inslag i urfolksdefinitionen är också att samerna fortfarande nyttjar sina traditionella marker samt utövar sina urgamla näringar, kultur och traditioner. Betydelsen av att vara ett urfolk är inte obetydlig, genom att samerna identifieras som ett urfolk så ingår man i en internationell gemenskap av andra urfolk och blir föremål för ett folkrättsligt skydd.

Rätten att identifiera sig som same är både en juridisk och personlig frågeställning. I Sverige finns det ingen för alla vedertagen metod för denna identifikation. Oftast brukar denna självidentifikation vara baserad på en blandning av språkkriterier, kulturell tillhörighet samt inte minst självidentifikation.

Det är inte ovanligt att man diskuterar samisk identitet i ett problematiserat perspektiv, dvs att lyfta fram nackdelar som kan följa av att vara same – diskriminering, utsatthet, trakasserier mm – men det finns också en positiv sida. Många samer hämtar sin styrka i en identitet som är väl förankrad i den egna samiska kulturen. Detta är en tillgång att ta till i svåra tider, detta kan vara en grund för stolthet, samhörighet och känsla av sammanhang. När statsmakten inte tydligt stödjer denna urfolksidentifikation så kränker man den enskildas rättigheter och möjligheter att forma sin egen grundtrygga identitet.

Landsmötet uppmanar regeringen att leva upp till riksdagens och FNs beslut om samerna som ett urfolk och att beakta detta i svensk politik

Landsmötet uppmanar regering och riksdag att tydliggöra samerna som ett urfolk i den nya grundlagen

Landsmötet uppmanar regeringen att snarast införliva urfolksdeklarationen (UNDRIP) i svensk lagstiftning

Landsmötet uppmanar regeringen att ratificera av såväl ILO 169 samt att verka för en snar ratificering av Nordiska Samekonventionen